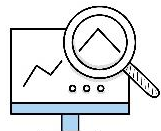

Централен
кооперативен
съюз

е-бюлетин
брой 4/2023

Бизнес и финанси

Икономически обзор

- 30.06.2023 г.: Макроикономически показатели и кооперативни стопански дейности
- Актуализирана макроикономическа прогноза
- ОЛП: Темпове на нарастване

Финанси и осигуряване

- Актуално: Промени в данъчното законодателство, утвърдени с ЗДБРБ за 2023 г. (м.08.2023 г.)
- Предложения на МФ за промени в данъчните закони (м.9.2023 г.)

Полезна информация

- Счетоводно отчитане и представяне на производството на ел. енергия от ВЕИ
- Предстоящи действия и срокове

ИКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

Макроикономически показатели и кооперативни стопански дейности

30.06.2023 г.: Постигнати резултати и тенденции в национален мащаб

1.9%

брутен вътрешен продукт

8.7%

среден индекс на потребителските цени

7.5%

хармонизиран индекс на потребителските цени

Търговия на едро

В национален мащаб ръстът в търговията на едро с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия е 15%, докато в кооперативната система нарастването е едва с 3%.

Търговия на дребно

При търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия ръстът в национален мащаб е 19%, а за кооперативната търговия той е 8%.

Промишленост

В национален мащаб се наблюдава 4% ръст на производството на храни, напитки и обработване на дървен материал при 6% ръст в кооперативната система.

Селско стопанство

Кооперативното селско стопанство отчита 13% ръст.

Туризм

Обемът на реализираните приходи от туристически услуги в кооперативната система нараства с 43% при 37% в национален мащаб.

2023 г.: Актуализирана макроикономическа прогноза (БНБ юни 2023 г.)

1%

брутен вътрешен продукт

8.2%

среден индекс на потребителските цени

8.7%

хармонизиран индекс на потребителските цени

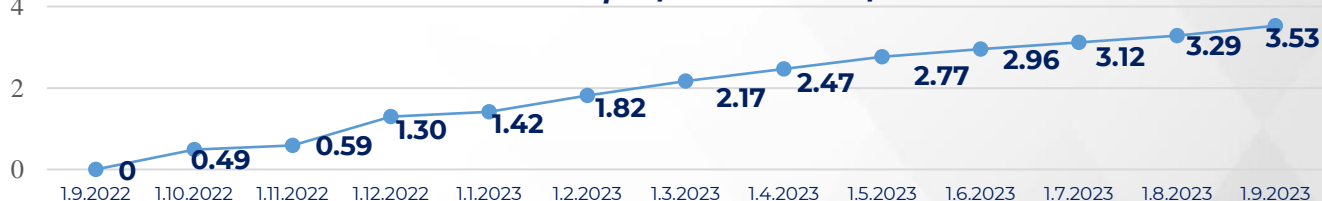

Според БНБ икономическия растеж ще се забави (спрямо 3.4% през 2022 г.), което се определя от преминаването от положителен към отрицателен принос на изменението на запасите и очаквания спад на износа, пониженото правителствено потребление, забавянето в растежа на частното потребление и намаления износ. В края на 2023 г. инфлацията ще се понижи до 5.7%. (при 8.7% средногодишна), в резултат на спада на цените на енергийните продукти и по-слабите темпове на нарастване при останалите стоки и услуги.

ОЛП: Темпове на нарастване

Спрямо предходния месец ОЛП е увеличен с 0,24 пр.п. Заради ръста на основния лихвен процент от 1 септември законната лихва за просрочени парични задължения става 13,53% на година.

Основен лихвен процент по месеци

ФИНАНСИ И ОСИГУРЯВАНЕ

ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО, УТВЪРДЕНИ С ЗДБРБ за 2023 г. (М.82023 Г.)

През август 2023 г. Ви информирахме за по-важните промени в трудовото, данъчното и осигурително законодателство, приети с бюджетните закони за 2023 г. (обн. ДВ, бр. 66 от 2023 г.), чието прилагане бе в кратки срокове след обнародването им. В настоящия бюлетин ще доразвием темата и ще Ви информираме за останалите изменения.

Закона за данък добавена стойност

▪ Деклариране на паричните наличности на каси и вземания от собственици, персонал и подотчетни лица

С чл. 123, ал. 10 от ЗДДС се въведе задължение регистрираните за целите на ЗДДС лица, да декларират наличните парични средства в касите и размер на вземанията (включително от предоставени заеми) от собственици физически лица.

Това задължение възниква тогава когато в края на календарното тримесечие, общата сума на налични парични средства в касите, размерът на вземанията (включително от предоставени заеми) от собственици - физически лица, работници, служители, лица, наети по договор за управление и контрол, и подотчетни лица надхвърля 50 000 лв. Кооперациите трябва да вземат предвид и вземанията по предоставени заеми на член-кооператорите, вкл. и тези от взаимоспомагателните каси.

Информацията ще се подава чрез декларацията по чл. 55, ал. 1 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица и чл. 201, ал. 1 от Закона за корпоративното подоходно облагане.

Срокът за деклариране е до края на месеца следващ съответното тримесечие.

Първият период, за който ще се декларират данни при условията и по реда на чл. 123, ал. 10 от Закона за данък върху добавената стойност, е **третото тримесечие на 2023 г.**, и за него е предвиден по-дълъг срок, като декларацията по чл. 55, ал. 1 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица и чл. 201, ал. 1 от Закона за корпоративното подоходно облагане се подава в срок **до 14 ноември 2023 г.** (§ 30 от ПЗРЗДБРБ).

▪ **Намаляване на данъчната основа и начисления данък при несъбираемо вземане**

Направени са уточнения относно намаляване на данъчната основа при несъбираемо вземане (чл. 126б, ал. 3, 10 и 11 ЗДДС) като:

Получателят по доставката следва:

- ✓ да е е заличен след приключило производство по несъстоятелност или ликвидация по чл. 126а, ал. 2, т. 7
- ✓ да е бил регистрирано лице към момента на доставката да е използвал получените стоки или услуги за извършване на доставки, за които не е упражнил право на приспадане на данъчен кредит на основание чл. 70 или в срока по чл. 72, ал. 1.

Намалението на данъчната основа и на начисления данък се извършва по ал. 2 на чл. 126б от ЗДДС - чрез издаване на протокол по определения с ППЗДДС ред, в тримесечен срок от изтичане на данъчния период, през който вземането по доставката се счита за несъбираемо по реда на чл. 126а, ал. 2, т. 1 – 6 от ЗДДС.

Закон за корпоративното подоходно облагане (§24 от ЗДБРБ)

Прилагане на схемата за държавна помощ за регионално развитие

Направените промени в чл. 182, ал. 1, т. 4 от ЗКПО са с редакционен характер и са свързани с прилагането на схемата за държавна помощ за регионално развитие.

В чл. 189, т. 1, „б“ е потвърдено, че от 1 януари 2023 г. държавната помощ за регионално развитие под формата на преотстъпен данък е допустима и отговаря на условията и целите на Насоките за регионална държавна помощ (2021/С 153/01) (ОВ, С 153/1 от 29 април 2021 г.).

С оглед практическото прилагане на условията за ползване на тази помощ в ДВ, бр. 74/2023 г. са публикувани две заповеди на министъра на финансите и на министъра на иновациите и растежа – първата уреждащи реда и начина за издаване на заповед по чл. 189, т. 1, буква „б“ от ЗКПО и втората за утвърждаване образец на формуляр по чл. 189, т. 1, буква „а“ ЗКПО.

Данъчно-осигурителен процесуален кодекс (§14 –§21 от ЗДБРБ)

- В основната си част промените и допълненията се отнасят **за случаите на превоз на стоки с висок фискален риск** (чл. 13, 121а,127б и чл.127и от ДОПК).

Въвежда се задължение за предварително деклариране на данни за превози на стоки с висок фискален риск при превози по пътната мрежа на страната, извършвани с транспортни средства с товарносимост над 3,5 тона като предварителното деклариране става чрез електронна услуга на НАП при която се генерира уникален контролен номер за всеки превоз с валидност 14 дни. Тези промени се отнасят за следните лица – придобиваш/прехвърлител в тристранна операция, краен получател/първи доставчик във верига от последователни доставки на стоки, за доставчик/продавач и вносител.

- С допълнение в текста на чл. 74 от ДОПК се осигурява **достъп на нотариусите и съдиите по вписванията до данъчно-осигурителната информация**. Освен това считано от 03.05.2024 г. те ще могат да подават искане за предоставяне на информация относно наличие или липса на непогасени, подлежащи на принудително изпълнение публични задължения на прехвърлител или учредител на вещни права, съответно на ипотечарен длъжник или залогодател.

По този начин при разпореждане с недвижими имоти и моторни превозни средства отпада задължението за представяне на писмена декларация по чл. 264, ал. 1 или ал. 2 от ДОПК за липса на непогасени подлежащи на принудително изпълнение задължения за данъци, мита и др. Вместо нея нотариусите ще имат възможност служебно да извършват проверка съгласно чл. 74, ал.1, т. 9 от ДОПК. Очакването е това да доведе до по-малка административна тежест чрез набавянето на част от документите по служебен път.

- **Важна е и промяната** (вкл. която би имала ефект и върху кооперативните организации), **регламентирана в чл. 171 от ДОПК, с която се урежда погасяването по давност на лихвите по публични вземания**. В сила от 5.08.2023 г. лихвите за публичните вземания се погасяват по давност с изтичането на сроковете за главното вземане по ал. 1 и 2 на чл. 171 от ДОПК, независимо от начина на погасяване на главницата.
- С цел постигане на равнопоставеност на субектите в **обезпечителния процес**, се изменя чл. 195, ал. 6 от ДОПК, като от 5.08.2023 г. се **приема обезпеченията за физическите и юридическите лица да се извършват чрез унифициран подход – по данъчна оценка за недвижими имоти**, по застрахователна стойност за моторните превозни средства или други движими вещи, а с случай че актива/вещта не е застрахован/а – по балансова стойност.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ФИНАНСИТЕ ЗА ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНИТЕ ЗАКОНИ (м.9.2023 г.)

На 26.09.2023 г. Министерството на финансите публикува за обществено обсъждане законопроектите за изменение и допълнение на основните данъчни закони. Срокът за становища и коментари по законопроектите е до 26.10.2023 г.

Основните промени предложени в отделните проектозаконали са както следва:

Законопроект за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност

Предвидено е:

- допълнение на правилата, свързани с внасянето на данък при внос, като е предвидено отсрочено плащане на данъка при централизирано оформяне на вноса.
- изменение на условията, при които няма да се прави корекция на ползван ДДС в случаите на унищожаване, липси и брак на стоки.
- данъчно задължени лица, които не са подали или не са подали в срок заявление за регистрация по ДДС, да могат да издават данъчни документи и да начисляват дължимия ДДС за извършените от тях облагаеми доставки за периодите, за които е трябвало да бъдат регистрирани, съответно и да ползват данъчен кредит за коректно начислен ДДС.
- получателят по доставка да не заплаща стойността на същата, когато доставчикът не издаде касова бележка.
- удължаване до 30 юни 2024 г. на срока за прилагане на нулева ставка на данъка за доставка на хляб и брашно.

Законопроект за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане

В проекта се предлага въвеждането на:

- национален допълнителен данък, с който да се облагат съставните образувания на една многонационална група предприятия, които се намират в Република България, или на голяма национална група предприятия.
- нова схема за държавна помощ за земеделски стопани под формата на преотстъпен корпоративен данък от микро-, малки и средни предприятия, извършващи дейност в първичното селскостопанско производство. Данъчното облекчение ще се прилага само след датата на получаване на окончателния номер на помощта в регистъра на държавните помощи на Европейската комисия.
- промяна, с която приходите и разходите от последващи оценки на финансови активи и пасиви за данъчни цели да бъдат третираны по един и същ начин за финансовите институции и за нефинансовите предприятия.

Законопроект за изменение и допълнение на Закона за данъците върху доходите на физическите лица

Предлага се:

- въвеждане на нормативно-признати разходи за доходите от продажба или замяна на финансови активи, включително виртуални валути,
- разширяване на обхвата за предоставяне на информация от платците на доходи, касаеща необлагаемите доходи, като целта е да се намалят отклоненията от данъчно облагане чрез изплащане на част от възнаградението под формата на „необлагаем доход“.
- разширяване на обхвата на определението за „трудови правоотношения“ като към тях се добавят и правоотношения, които по своя характер представляват наемане на работна сила, без да е сключен трудов договор.
- освобождаване от облагане на доходите на физическите лица от продажба или замяна на движимо имущество, предадено на лица, които имат право да извършват събиране, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на отпадъци в съответствие със Закона за управление на отпадъците.
- въвеждане на данъчно облекчение за регистрирани фискални и системни бонове като от общата годишна данъчна основа по чл. 17 се приспадат 0,5 на сто от платения по тези бонове данък върху добавената стойност, но не повече от 100 лв. месечно.
- създаване на регистър към Изпълнителната агенция по горите, в който ще се вписват изкупуващите диворастящи лечебни растения, гъби, вкл. трюфели, плодове и др. Вписването в регистъра ще е условие за извършване на дейността.

Проектозакон за изменение на Закон за местните данъци и такси (ЗМДТ)

Предвижда се:

- освобождаване от данък върху недвижимите имоти на сгради, получили сертификати с клас на енергопотребление „А“, както и на сгради, получили сертификати, които удостоверяват, че в съществуващото състояние на сградата са постигнати техническите изисквания за „сграда с близко до нулево потребление на енергия“.
- доходите на лицата, събиращи семена, гъби, лечебни и ароматни растения да се облагат с патентен данък по ЗМДТ, вместо с данък върху доходите на физическите лица по Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

Във връзка с дейността по събиране на диворастящи семена, гъби (включително трюфели), плодове, лечебни и ароматни растения или части от тях, в преходните и заключителни разпоредби се предлага промяна в Закона за корпоративното подоходно облагане, с която се цели предотвратяване на случаите на избягване на данъчно облагане чрез негодно за данъчни цели документиране на придобиването на диворастящи семена, гъби (включително трюфели), плодове, лечебни и ароматни растения или части от тях.

Законопроект за изменение и допълнение Закона за акцизите и данъчните складове:

Предложено е въвеждането на:

- разпоредби, свързани с режима на дистанционните продажби на акцизни стоки, освободени за потребление на територията на страната.
- акциз върху нагряваемите изделия със съдържание, различно от тютюн.

Прецизират се разпоредбите свързани с регистрацията на собственик или наемател на повече от един обект за винопроизводство на независим малък винопроизводител, когато обектите се намират на територията на две или повече териториални дирекции.

В проекта на Закон за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) се предлага въвеждането на финансов стимул за лицата, които подадат информация, съдържаща конкретни факти и обстоятелства, които не са били известни на органите по приходите и водят до установяване и събиране на допълнителни задължения за данъци, задължителни осигурителни вноски и лихвите върху тях във връзка с укрити и/или недекларирани облагаеми сделки, доходи, печалби и имущества.

ПОЛЕЗНА ИНФОРМАЦИЯ

СЧЕТОВОДНО ОТЧИТАНЕ И ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО НА ЕЛ. ЕНЕРГИЯ ОТ ВЕИ

В условията на непрекъснати промени в икономическата обстановка, оказващи влияние и върху цените на електрическата енергия, все повече кооперативни организации се насочват към използването на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ).

Така наречената “зелена енергия” или “енергия от възобновяеми източници” обхваща слънчевата енергия, вятърната енергия, водоелектрическата енергия, геотермалната енергия. Изградените от кооперативните организации съоръжения използват основно слънчевата енергия. Произведената електрическа енергия от фотоволтаична система може се използва както за собствени нужди, така и за продажба.

В настоящият материал, е поставен акцент на счетоводното представяне и отчитане производството на електроенергия от малка фотоволтаичната система с **обща инсталирана мощност до 1 MW**, които основно са изградени в кооперативните организации.

Признаване на фотоволтаичната система като актив

Изграждането на фотоволтаична система (ФВС) е продължителен процес, при който се доставят необходимите за това материали, съоръжения, конструкции и др. Себестойността ѝ се формира от всички преки разходи, необходими да привеждане на актива в работно състояние, оценени по цена на придобиване, за да работи на място по начин, предвиден от ръководството на кооперативната организация. Съгласно СС 16, т.4.1 това могат да бъдат:

- а) разходи за подготовка на обекта (на терена, където ще се използва активът);
- б) разходи за първоначална доставка и обработка;
- в) разходи за монтаж, включително направените през контролните и предпусковите периоди, както и обичайните разходи, свързани с поэтапното въвеждане в употреба на дълготрайния материален актив;
- г) разходи за привеждане в работно състояние на придобития дълготраен материален актив;
- д) разходи за хонорари на архитекти, инженери, икономисти и други, свързани с проекта, икономическата обосновка, поръчката и/или изграждането, доставката, монтажа, въвеждането в употреба и др. на дълготрайния материален актив;

е) предполагаемите разходи до размера на начислената провизия за задължения за:

- демонтаж и извеждане на актива от употреба - тези предполагаеми разходи следва да се коригират с предполагаемите приходи, които предприятието ще получи от по-нататъшното уреждане на актива (брак, продажба, размяна, даване под наем и т.н.). Важно е да се отбележи, че е необходимо това условие да е подкрепено с достоверна входяща информация относно всички ключови предположения (напр. брой години за функциониране на съоръжението, норма за дисконтиране и др.);
- възстановяване на терена, върху който е бил инсталиран активът, като е необходимо да бъде направено допълнително проучване, спрямо действащото законодателство има ли съответното предприятие/кооперативна организация законово задължение за рекултивация на околната среда;

ж) разходи, произтичащи от непризнат данъчен кредит, свързани с изброените преки разходи или казано по друг начин всички невъзстановими данъци и такси – напр. ДДС, мита и т.н.

Примерни счетоводни записвания по изграждане и придобиване на фотоволтаична централа/система (ФВС)

При изграждане и придобиване на ФВС чрез възлагане

Това е преобладаващия случай, който се прилага от кооперативните организации. При него въз основа на подписан договор с организация – изпълнител се изгражда ФВС.

Обичайните счетоводни записвания са:

▪ При предоставяне на аванс на изпълнителя:

Дебит с/ка Доставчици по аванси

Дебит с/ка Начислен ДДС за покупките

Кредит с/ка Парични средства

▪ При приемане на етап с приемо-предавателен протокол и с окончателното приемане и заплащане:

Дебит с/ка Разходи за придобиване на ДМА

Ан. с/ка „Фотоволтаична система“

Дебит с/ка начислен ДДС за покупките

Кредит с/ка Доставчици

и

Дебит с/ка Доставчици

Кредит с/ка Доставчици по аванси

Следва да се уточни, че един етап на строителство, вътрешно определен или договорен между страните може да бъде дълъг процес, който да преминава от една в друга година. За целите на отграничаването на периода, би било полезно да се изисква потвърждение от изпълнителя за изпълнените дейности (на ежемесечна/тримесечна база) с оглед правилно формиране историческата цена на придобиване на съоръженията и отграничаване на периода. Това може да бъде направено и чрез редовни ежемесечни инвентаризации на етапа на изпълнение – на място и съгласно документите, като договорените периоди на плащане с изпълнителя нямат отношение към вътрешните периоди на инвентаризация, оценка на актива и измерване на натрупаните разходи.

▪ **При окончателното приемане на ФВС и въвеждането ѝ в експлоатация:**

Дебит с/ка Машини, съоръжения и оборудване

Ан. с/ка „Фотоволтаична система“

Кредит с/ка Разходи за придобиване на ДМА

Ан. с/ка „Фотоволтаична система“

Счетоводно и данъчно третиране на разходите за амортизации

Дълготрайните материални активи са нефинансови ресурси, придобити и притежавани от кооперативната организация и имат натурално-веществена форма, от която се черпи икономическа изгода и се очаква да се използват за повече от един отчетен период. С т. 3.1 и 3.2. от СС 16 Дълготрайни материални активи е дадена възможност кооперативната организация да прецени дали ФВС да се отчита/амортизира като един цялостен обект или като отделни разграничими съставни обекти, отговарящи поотделно на критериите за ДМА и всяка част да се третира като самостоятелен актив. Определящ фактор за това е дали отделните съставни части имат различен полезен срок на годност или по различен начин осигуряват икономическата изгода, което налага в съществена част от случаите различни норми на амортизация. По отношение на данъчното третиране на дълготрайните амортизируеми активи и завеждането на актива/ите в ДАПл следва кооперативните организации да се съобразят с глава десета „Данъчни амортизируеми активи“ от ЗКПО. Както данъчното законодателство чрез ЗКПО, така и счетоводното законодателство регламентират правила, по които даден актив да бъде разпределен към една или друга категория или група данъчни амортизируеми активи. С оглед на това, при определяне на категорията, към която трябва да се разпредели данъчен амортизируем актив, съгласно чл.55, ал. 1 от ЗКПО, трябва са е отчете вида, техническите характеристики и предназначението на актива при осъществяване на дейността на кооперативната организация.

От счетоводна гледна точка, е необходимо при въвеждането на актива да се направи първоначална оценка за оставащия полезен живот на актива (в НСС се ползва понятието *срок на годност*), като впоследствие ежегодно се прави преглед на оставащия полезен живот на актива, съответно и преглед за индикации за обезценка.

От гледна точка на класификацията на съоръженията е необходимо да се има предвид Разяснение № 96-22-303 от 25.11.2022 г. на НАП, в което се посочва, че ФВС „покрива общоприетото значение на думите „конструкция“ и съоръжение“. За всяка група данъчно амортизируеми активи, са предвидени максимални норми. Трябва да се има предвид, че някои обособени като самостоятелни отчетни обекти, може да са с характеристики и да покриват критериите на друга категория данъчни амортизируеми активи.

Въз основа на определената годишна счетоводна норма на амортизацията и определената амортизационна сума (стойност) се съставя счетоводната статия:

Дебит с/ка Разходи за амортизация

Ан. с/ка „Фотоволтаична система“

Кредит с/ка Амортизация на ДМА.

Важна особеност представлява представянето и оповестяването в годишния финансов отчет на тези съоръжения. Необходимо е да се анализират обектите, включени към тези съоръжения и доколко същите имат характеристиката на съоръжение, а не на друг актив или обратното – някои несъществени малки активи дали могат да функционират самостоятелно, независимо как са отчетени и на база анализа да се представят и оповестят към групата на активите, които индикират тяхната същност.

Счетоводно отчитане на произведената чрез ФВС електрическа енергия

Произвежданата от кооперативната организация електрическа енергия представлява стоково-материален запас (готова продукция), която впоследствие може да бъде продадена, но може да бъде потребена като междинна продукция (материал) в производствената, административна или спомагателна дейност. И в двата случая на потребление, кооперативната организация следва да създаде организация за отчитане на фактическата себестойност на произведената ел. енергия.

Себестойността се формира от:

Преките производствени разходи – за материали и получени услуги, които се влагат пряко в производствения процес. В случая при производството на ел.енергия този вид разходи – за основни материали няма да бъде налице.

Обичайно системно начислявани постоянни и променливи разходи, включват разходите за:

- амортизации на фотоволтаичната системата, призната като ДМА

- ремонт, подобрения (които не се включват като увеличение на стойността на актива) и експлоатация на ФВС, т.е. следва да се анализират плановите ремонти и тези, които водят до възстановяване на предишно работно състояние на активите.

- за заплати и осигуровки на персонал, пряко зает с производството на ел. енергия, ако има такъв.

- Извършваните постоянни и променливи разходи се отразяват в счетоводните регистри като се съставят следните счетоводни статии:
 Дебит с/ки гр.60 - Разходи за материали/Разходи за амортизации/Разходи за външни услуги, Разходи за заплати/Разходи за осигуровки/Други разходи
 Кредит с/ки Доставчици/Парични средства/ Амортизации/ Персонал и др.
- За отнасяне на разходите по функционално предназначение и набраните разходи при производството на ел. енергия:
 Дебит с/ка Разходи за спомагателна дейност
 Ан.с/ка Производство на ел. енергия
 Кредит с/ки гр. 60 - Разходи за материали/Разходи за амортизации/ Разходи за външни услуги, Разходи за заплати/Разходи за осигуровки/Други разходи
- За признаване на произведената ел.енергия като готова продукция с формираната фактическа себестойност:
 Дебит с/ка Продукция – ел. енергия
 Кредит с/ка Разходи за спомагателна дейност
 Ан.с/ка Производство на ел. енергия

Счетоводно отчитане на продажбата/потреблението на произведената чрез ФВС ел. енергия

А. При продажба на произведената ел.енергия

- С продажната стойност на продадената ел. енергия
 Дебит с/ка Клиенти
 Кредит с/ка Приходи от продажба
 Кредит с/ка Начислен ДДС за продажбите
- С фактическата себестойност на произведената и продадена ел.енергия
 Дебит с/ка Приходи от продажба
 Кредит с/ка Продукция -ел.енергия.

Б. При потребление на произведената ел.енергия за собствени производствени нужди

Произведената ел.енергия, която кооперативната организация потребява за собствени нужди, следва да се признае като текущ разход, оценен по фактическата себестойност на произведената ел. енергия.

Дебит с/ка Разходи за материали за производство на основната му продукция
 Кредит с/ка Продукция - ел.енергия.

Кооперативните организации трябва да имат предвид, че при съставянето на Отчета за приходите и разходите, отчетените разходи за производството на ел. енергия вече веднъж са били отчетени като разходи по икономически елементи (материали, труд, осигуровки, външни услуги, амортизации и други) и следва да бъдат елиминирани, което няма да се случи по пътя на изменението на запасите от готова продукция и незавършено производство, доколкото този специфичен материален запас няма как да бъде складиран и поради това ефектите биха могли да намерят изражение чрез намаление на разходите за материали в Отчета за приходите и разходите на вложената ел. енергия (собствена продукция) като материал.

Третиране на операциите свързани с изграждането на ФВС и потреблението на произведената ел. енергия по реда на ЗКПО и ЗДДС .

Всички разходи и приходи, свързани с изграждането и експлоатацията на ФВС се признават за данъчни цели по реда на ЗКПО когато са документално обосновани чрез първичен счетоводен документ (напр. протокол) по смисъла на Закона за счетоводството, отразяващ вярно стопанската операция (чл. 10 от ЗКПО).

Признати за данъчни цели и не се облагат с данък върху разхода са и всички разходи, определени като задължителни по нормативен акт (чл. 11 от ЗКПО).

Данъчно задължените лица по реда на ЗДДС имат право на данъчен кредит за получени стоки или услуги по облагаема доставка. Данъчната ставка при продажба на произведената ел. енергия е 20 на сто.

Задължения по реда на ЗАДС

Във връзка с изискването на регистрацията на малки фотоволтаични централи по ЗАДС следва да се има предвид, че:

Кооперативните организации, които продават собствена електрическа енергия, произведена от енергия от възобновяеми източници от централа с обща инсталирана мощност до 5 MW, на потребители за битови и/или стопански нужди подлежат на задължителна регистрацията по реда на чл. 57а, ал. 1, т. 3а от ЗАДС. Но ако тези организации продават ел. енергията на потребители, които имат регистрацията по чл. 57а, ал.1, т. 2, 3, 3а, от ЗАДС, (имат лиценз по Закона за енергетиката, потребяват произведената от ФВС над 5 MW ел. енергия за собствени нужди, стопанисват ФВС с мощност до 5 MW и продават ел. енергия за битови нужди и/или на потребители за стопански нужди) тя не следва да има регистрацията по чл. 57а, ал.1, т. 3а от ЗАДС

А тези, които потребяват собствената електрическа енергия, произведена от енергия от възобновяеми източници за свои собствени нужди от централа с обща инсталирана мощност над 1 MW и до 5 MW, подлежат на регистрацията по реда на чл. 57а, ал. 1, т. 3б от ЗАДС.

Следователно кооперативните организации които стопанисват ФВС с обща инсталирана мощност до 1 MW не подлежат на регистрацията по ЗАДС.

На основание чл. 21, ал. 1, т. 15 от ЗАДС и чл. 39, ал. 4, т. 1 от Закона за енергетиката кооперативните организации, които стопанисват малки ФВС са освободени от плащане на акциз.

ПРЕДСТОЯЩИ ДЕЙСТВИЯ И СРОКОВЕ

Основните данъчни задължения и срокове в периода м. октомври - м. декември 2023 г. са:

Внасяне на авансови вноски за корпоративен данък

- **По месечни вноски по ЗКПО** (чл.90) плащане до:
  - ✓ **16.10.2023 г.** - за вноската за м. октомври
  - ✓ **15.11.2023 г.** - за вноската за м. ноември
  - ✓ **до 1.12.2023 г.** - за вноската за м. декември.
- **До 1.12.2023 г.** внасяне на **тримесечна авансова вноска** за корпоративен данък по ЗКПО (чл.90) за трето тримесечие.

Деклариране намаляване или увеличаване на месечните и тримесечните авансови вноски за корпоративен данък съгласно чл. 88 от ЗКПО - **краен срок 15.11.2023 г.**

Деклариране на налични парични средства в касите и размера на вземанията (включително от предоставени заеми) от собственици физически лица - **в срок до 14.11.2023 г.**

Данъци при източника по ЗКПО и ЗДДФЛ, дължими и удържани през III-то тримесечие на 2023 г. Кооперативните организации, които са удържали данък при източника през второ тримесечие на 2023 г. декларират и внасят дължимия данък в срок до **31.10.2023 г.**

Ползване на данъчните облекчения за деца чрез работодателя по основното трудово правоотношение, и във връзка с годишното облагане на дохода по ЗДДФЛ в срок от 30 ноември до 31 декември 2023 г. работникът/служителят трябва да предостави декларация за ползване на данъчното облекчение за деца по чл. 22в, ал. 8 (образец 05) и/или по чл. 22г, ал. 7 от ЗДДФЛ (образец 2006), както приложенията към тях.

Данъци и такси по ЗМДТ:

- **До 31.10.2023 г. плащане на втората вноска на:**
  - ✓ данъка върху недвижимите имоти за текущата година
  - ✓ данъка върху превозните средства за текущата година
- Последната вноска за ТБО в срок определен в наредбата на Общинския съвет по местонахождение на имота
- **До 31.10.2023 г. или друг срок, определен от общината - декларация за освобождаване от такса за сметосъбиране и сметоизвозване** на имоти, които няма да се ползват през цялата следваща година и в случай че е налице договор за обслужване с лица, регистрирани по Закона за управление на отпадъците. (чл. 71, т. 2 и 3 от ЗМДТ).

Дирекции:

„Икономическа политика“ и „Финанси и счетоводство“

тел: 02/926 68 43

email: coop_economics@cks.bg

тел: 02/926 64 26